

Az Gelişmişlik ve İlim

Aşağıda Pakistan Cumhurbaşkanı İlim Müşaviri ve Londra Üniversitesi Teorik Fizik Profesörü, Dr. Abdüsselam'ın 15 Nisan 1962 de Ortadoğu Teknik Üniversitesinde verdiği konferansın metninin tercümesini veriyoruz. Profesör Abdüsselam 1926 yılında doğmuş ve Pencap Üniversitesinden «Master» diplomasını aldıktan sonra sırasıyla Pencap Üniversitesi, Princeton, Cambridge ve Londra Üniversitelerinde öğretim üyesi olarak bulunmuştur. 1957 de Londra Üniversitesine teorik fizik profesörlüğüne nasbedilmiş, 1962 de ayrıca Pakistan Cumhurbaşkanı İlim Müşaviri olmuştur. Profesör Abdüsselam Britanya Krali Fizik Cemiyeti üyesidir.

Sözümde nazik davetlerinden dolayı Rektör Kemal Kurdaş'a, Profesör Erdal İnönü'ye ve Profesör Feza Gürsey'e en candan teşekkürlerimi bildirerek başlamak istiyorum. Şunu itiraf etmeliyim ki Türkiye'de olmaktan dolayı tarifi çok güç bir haleti ruhiye içinde bulunmaktayım. Bir Pakistanlı olarak ben, çocukluğumdan beri Atatürk hakkında anlatılanlarla büyüdüm. Türkiye'yi ikinci bir vatanım, Türkleri de büyük kardeşlerim olarak kabul ettim. Bu his bana öylesine hakim ki zaman zaman etrafıma bakarak vatanım olan Pakistan'dan gerçekten ayrı olup olmadığımı kendi kendime soruyorum.

Rektör Kurdaş beni bir konferans vermek için davet ettiği zaman, asıl ihtisas alanım olan fizik konular üzerinde konuşacağımı düşünmüştüm. Sizlere modern bir fizikçinin Allah'ın eserini idrak etmek için yarattığı kavramlardan bahsederek, bilginizin ve cehaletimizin hudutlarını açıklamaya çalışacaktım. Ayrıca fizik dünyasının sihrinden ve sükutu hayallerinden bahsedecektim.

Fakat Profesör İnönü fizik konular yerine Pakistan'ın fakirlikle yaptığı mücadele teknolojinin öneminden bahsetmemi teklif etti. Bir fizikçi olmama rağmen bu teklifin fevkalâde olduğunu düşündüm. Türkiye de, Pakistan da tarihlerinin en

çetin bir devresini geçirmekte ve en az fizik meseleler kadar entere-san olan problemlerle karşı karşıya bulunmaktadırlar.

Biz Pakistanlılar çok fakiriz. Bu fakirliği insanlığın büyük bir çoğunluğu ile de paylaşmaktayız. Yüze yakın memlekette yaşayan bir milyar kişi bizim gibi fakirdir. Avrupa ve Kuzey Amerika'da oturan dört-yüz milyon kişinin hayat seviyeleri ise bizimkinden çok farklıdır.

Dünya üzerindeki refah farkının bu düzensizliği yakın zamanlarda ortaya çıkmıştır. Üçyüz yıl evvel Akbar'ın Hindistan'ı ve Süleyman'ın Türkiye'si hayat standartları bakımından Elizabeth İngiltere'si ile rahatça mukayese edilebilirdi. Kısa bir müddet sonra Batı âlemi ilerlemeye başladı. Bu ilerleme tabii hukukun ilmi hükümranlığına dayanmakta idi. Cihan Şah Agra'da Taç Mahal'i yaptırırken, Sinan muaz-zam Süleymaniye'yi yaratırken, Newton da Trinity College'de meşhur prensibini ortaya atıyordu. Newton'un ve diğer ilim adamlarının sebep olduğu teknolojik gelişme insanlara öylesine bir kuvvet verdi ki, açlığın ve fakirliğin bütün sebepleri ortadan kaldırıldı.

Pakistan'ın içinde bulunduğu şartlardan söz açmadan önce her-kesce bilinen bazı ekonomik gerçeklerden bahsetmek istiyorum. Açlık, devamlı zaruret ve erken ölüm sadece toplumların bazı kısımları bakımından değil, bütün toplumlar yönünden ortadan kaldırılabilir. Son yüzyıl içinde birçok millet bizimkilere benzer şartlarla mücadele ettiler ve başarı sağladılar. Böyle bir başarının kaideleri artık herkes tarafından gayet iyi bilinmektedir. Bunun için, bir toplum önce teknolojik bilgi ve kabiliyete, sonra da milli gelirin % 5 ini tasarruf ederek produktif sahalara yatırmaya muhtahtır. Bu % 5 hali hazır refahın devamı için gereklidir. Kırk yıl içinde hayat standardını iki misli yükseltmek istiyorsak yatırımların oranı % 10 - 15 olmalıdır. Eğer bu yükselişi on sene içinde gerçekleştirmek istiyorsak milli gelirin % 25

kadarını yatırımlara ayırmalıyız.

Teknolojik bilgi ve kabiliyet ile sermaye. Bunlar ekonomik gelişmenin ilk iki şartıdır. Son iki yüzyıl içinde birçok milletler ekonomik gelişmelerini kendilerine has usullerle başardılar. Bunlardan dört tanesinin; İngiltere'nin, Japonya'nın, Rusya'nın ve Çin'in geçirdiği tecrübeler Pakistan'a da birçok bakımlardan örnek olmuştur. İlk olarak İngilizler teknolojik bilgi ve kabiliyet yoluyla fakirliğin mağlup edileceğini ispat ettiler. Arkadan Japonlar, teknolojinin kolaylıkla öğrenilebileceğini ve tatbik edilebileceğini gösterdiler. Senelerce uçak mühendisliğinin yarattığı mucizeyi düşündükten sonra Hatfield'teki De Havilland uçak fabrikasını ilk ziyaretimde uğradığım şaşkınlığı hâlâ hatırlarım. Bir ucundan erimiş alüminyum dökülen bir diğer ucundan Commet uçağı çıkan bir teşkilât ümit ederken Pakistan'daki bir demirci dükkânının daha büyüğüne benzeyen bir yerle karşılaştım. Hele uçağın iskeletini meydana getirmek için bir kadının el ile çalışan bir kaynak makinasıyla, iş tulumları içindeki iki kadının tuttuğu metal parçalarını birleştirmek için çalıştığını görünce korkarım uçağın fabrikasyonunun sırlarına karşı duyduğum bütün saygıyı kaybettim.

Hiç bir zaman teknolojinin elektrikli kaynak makinası kullanmak demek olduğu iddiasında değilim. Mesela Commet'in aero dinamik şekli gerçekten yüksek bir ilmi kabiliyetin eseridir. Japonların geçirdiği tecrübe Pakistan'da tamamen akıldan çıkmaz olan bir şeyi ispat etmiştir: Teknolojik bilgi ve kabiliyet irsen intikal eden bir özellik olmayıp sonradan kazanılabilir. Hem de oldukça çabuk bir şekilde.

Bu konuda üçüncü önemli dersi ekonomik gelişme için bir yüzyıla veya daha fazla zamana ihtiyaç olmadığını göstererek Rusya vermiştir. Rusya ispat etmiştir ki ağır endüstriye gereken önem verilerek bu gelişme bir insan ömrü içinde başarılabilir. Son olarak Çin tecrübesi, ucuz insan gücünün başba-